

Wypowiedź argumentacyjna- ćwiczenie stylistyczne (dziurawiec)

Uzupełnij luki, tworząc **wypowiedź argumentacyjną**. Pomogą Ci pytania umieszczone w nawiasie. Zwróć uwagę na budowę **stanowiska**, **argumentów (rama akapitowa)** oraz konieczność wprowadzania **kontekstów**. Zwróć uwagę na słowa kluczowe (pogrubienia).

Temat: **Wielcy bohaterowie i sposoby ich kreacji**. Omów zagadnienie, dokonując interpretacji fragmentu noweli *Gloria victis* Orzeszkowej oraz całości utworu.

Wodzem ich był człowiek świętego imienia, które brzmiało: Romuald Traugutt. Pytasz, dlaczego świętym jest to imię? Albowiem według przykazania Pana opuścił on żonę i dzieci, dostatki i spokój, wszystko, co pieści, wszystko, co raduje i jest życia ponętą, czarem, skarbem, szczęściem, a wzięwszy na ramiona krzyż narodu swego, poszedł za idącym ziemią tą słupem ognistym i w nim zgorzał. Nie tutaj zgorzał. Nie w tej mogile śpi. Kędyś daleko. Ale wówczas na czele hufca tego na tę polanę przyszedł i patrzyliśmy na niego my, drzewa.

Po razy wiele w czasach dalekich spod glazu niewoli, który tę ziemię tłoczył, wzbijał się był słup ognisty ku obiecanej krainie wolności wiodący i gromady ludzi za nim szły. Wzbil się i teraz, gromady ludzi za nim poszły, ta była jedną z nich, a on jej przywodził. Widzieliśmy jego czarnowłosą głowę z oczyma myśliciela i uśmiechem dziecka. Oczy miał mądre, smutne — podobno bratem bliźniaczym mądrości bywa u ludzi smutek — a uśmiech świeży, perłowy, z kroplą słodczy dziecięcej albo niewieściej. Przez czoło śniade palec tragicznych przeznaczeń wcześniej przeciągnął mu zmarszczkę surową, niekiedy aż groźną.

I głos jego słyszałyśmy z brzmieniem jak stal dzwoniącym, rozkazującym, niekiedy aż groźnym. Tak grzmieć musiał w wąwozie termopilskim głos Leonidasa.

(E. Orzeszkowa, *Gloria victis*, <https://wolnelektury.pl>; dostęp: 25.02.2020, godz. 19.49)

I Wstęp: zbuduj spójny tekst, odpowiadając na wybrane pytania (*Jak rozumiesz pojęcie "wielcy bohaterowie"? Jak filozofia (np. Kant) określała rolę wielkich jednostek w rozwoju historii? Jak pisarze, malarze, rzeźbiarze postrzegali wielkie jednostki? W jaki sposób kultura kreuje wielkie jednostki/ bohaterów? Jak prezentowano wielkich powstańców(romantyczny kult bohaterów)? Kim był Romuald Traugutt?*).....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

Stanowisko: Wielu pisarzy w swoich tekstach portretowało **wielkich bohaterów**, eksponując ich **idealizm, heroizm oraz wręcz męczeńskie poświęcenie**. Szczególną wagę do prezentacji wielkich jednostek przywiązywał romantyzm i pisarze realizujący paradygmat romantyczny, np. Eliza Orzeszkowa, która w noweli *Gloria victis* portretuje przywódcę powstania styczniowego R. Traugutta.

Argument 1

Literatura, jako sztuka wpływająca w sposób szczególny na wyobraźnię odbiorców, od momentu powstania prezentowała wzorce osobowe godne naśladowania. W okresach historycznych wymagających ukazywania **wielkich i bohaterskich czynów** literatura sięgała po wzorce wypracowane w mitach **heroicznych. Wielka jednostka**, niczym **heros** spod Troi lub **wielki historyczny bohater**, prezentowana była jako osoba silna ciałem oraz duchem. W podanym fragmencie noweli *Gloria victis* z roku 1910 ukazany został ostatni przywódca powstania styczniowego Romuald Traugutt (*przedstawienie sylwetki Traugutta- kontekst historyczny*).....

.....
.....
.....
.....
.....

Orzeszkowa, tworząc literacki wizerunek wodza, wyposażyła go w cechy (*omówienie cech bohatera wraz z faktami na podstawie fragmentu*).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wniosek: Postać Traugutta w intencji pisarki miała wyrażać szacunek dla niezłomności zarówno ostatniego dyktatora zrywu styczniowego, kreowanego na **wielkiego bohatera**, jak i odwagi wielu nieznanych z imienia żołnierzy powstania. Sposób charakteryzowania postaci, **historyzm i heroizacja**, tworzą mit powstania styczniowego i jego ostatniego przywódcy. Jest to mit narodowy służący budowaniu tożsamości Polaków, wykorzystywany do popularyzacji XIX- wiecznej wizji patriotyzmu, patriotyzmu narodowego.

W wyobraźni odbiorców kultury postać **wielkiego bohatera** często powiązana jest z postawą **poświęcenia i cierpienia** w imię wielkiej sprawy. Niczym **święci- męczennicy bohaterowie**, szczególnie narodowi, muszą ofiarnie rezygnować z osobistych zamierzeń i marzeń, a całkowicie skupiać się na działaniu dla dobra wspólnoty lub narodu. Im więcej poświęci i im bardziej będzie cierpieć, szczególnie fizycznie, tym, większa ofiara i zasługa. W zamian- bohater zyskuje miano świętego. Zabieg **sakralizacji** zastosowała Eliza Orzeszkowa w noweli *Gloria victis*. Temu celowi służy stylizacja biblijna (*analiza składni, symboliki biblijnej, związków frazeologicznych w załączonym fragmencie*).....

.....
.....

Wniosek: Warstwa językowa noweli *Gloria victis* Orzeszkowej służy popularyzowaniu **patriotyzmu jako drogi ku świętości**. Pisarka prezentuje model oddania ojczyźnie, który wcześniej był obecny w kulturze romantycznej. Za wielkimi pisarzami I poł. XIX wieku Orzeszkowa hołduje idei tyteizmu oraz postawie cierpienia dla ojczyzny. Zauważyć można przywołanie mesjanizmu jako idei historiozoficznej ukazującej Polaków jako naród wybrany przez Boga, a Traugutta jako jego przywódcę.

Potwierdzenie stanowiska:.....

Zakończenie, wnioski: *(powiązanie romantycznego kultu bohaterów i sposobu ich prezentacji)*.....

opracowanie ćwiczenia: Anna Nakielska- Kowalska
doradca metodyczny MOEN Bydgoszcz